

Handelingsprotocol

‘Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld’

Voorwegschool - Heemstede

Voorwoord.

‘Kindermishandeling zien en samen aanpakken’

Iedereen die met kinderen werkt, schrikt van verhalen over kindermishandeling. Vaak is een eerste gedachte: ‘zoiets kun je een kind toch niet aandoen?’ Toch gebeurt het nog te vaak, in ieders omgeving. Ook bij leerlingen op uw school. Gemiddeld heeft één leerling per klas met kindermishandeling te maken, zo blijkt uit landelijke cijfers. Leerkrachten vragen zich soms af: ‘Ik werk nu 20 jaar in het onderwijs en heb pas één keer een geval van kindermishandeling meegemaakt. Hoe kan dat? Let ik niet goed op?’ Er zijn tal van redenen waarom signalen van kindermishandeling niet altijd gezien of aangepakt worden. Het is een beladen onderwerp, waarvoor kinderen en ouders zich vaak schamen en dus zwijgen. Ook leerkrachten aarzelen vaak om (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling ter sprake te brengen. Soms ziet een leerkracht belangrijke signalen over het hoofd, vanuit het idee dat het wel meevalt met kindermishandeling en dat zoiets in deze omgeving niet gebeurt, of omdat die ouders toch zo aardig zijn. Soms vermoeden leerkrachten wel dat er iets aan de hand is, maar weten zij niet wat zij daarmee aan moeten, bijvoorbeeld wanneer een duidelijke ondersteuningsroute of samenwerking met jeugdhulp ontbreekt. Of ze zijn bang voor negatieve reacties van ouders. Maar niets doen is geen optie!

‘De school is belangrijk’

School is voor veel kinderen die thuis te maken hebben met kindermishandeling of huiselijk geweld een plek waar ze zich wél veilig voelen. Een plaats waar zij plezier kunnen hebben en positieve relaties met anderen kunnen aangaan. Scholen kunnen ook een belangrijke rol spelen in het informeren van kinderen over kindermishandeling. Er zijn diverse programma’s beschikbaar, onder andere bij onderwijsadviesbureaus, de GGD en andere organisaties. Door deze programma’s leren kinderen dat ze zich niet hoeven te schamen, dat het meer kinderen overkomt, dat ze erover mogen praten met anderen, wat hun rechten zijn, waar ze hulp kunnen vinden, enzovoort. Ook kunnen scholen, in samenwerking met hulpverleningsinstellingen, preventieve programma’s aanbieden op het gebied van sociale vaardigheden en weerbaarheid. ‘Sommige kinderen vinden op school iemand die zij zo vertrouwen dat ze hun verhaal vertellen, waarmee een last van hen afvalt en ze er minder alleen voor staan’. De school is ook een plaats waar personen aanwezig zijn die iets kunnen doen om de kindermishandeling te signaleren en te stoppen. Leerkrachten zien vaak veel bij kinderen, omdat ze een groot deel van de dag op school doorbrengen en ook vele jaren achter elkaar. Vaak kent de school ook broertjes of zusjes. Ook heeft de school regelmatig contact met ouders. De school kan leerlingen die met mishandeling te maken hebben ondersteunen, bijvoorbeeld door het versterken van beschermende factoren. Dit stuk gaat over wat de school kan doen om kindermishandeling te signaleren en te stoppen. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling biedt daarvoor houvast.

‘De leerkracht staat er niet alleen voor’

Een leerkracht is geen hulpverlener. De leerkracht spreekt wel regelmatig met ouders en kan dan ook in gesprek gaan over vermoedens met betrekking tot kindermishandeling. Als een leerkracht het heel moeilijk vindt een gesprek over zo’n beladen onderwerp te voeren, hoeft hij/zij dat niet alleen te doen. De leerkracht kan partners binnen de school, zoals de intern begeleider of

aandachtsfunctionaris inschakelen. Maar ook kan een partner van de school, zoals de jeugdarts, jeugdverpleegkundige, de schoolmaatschappelijk werker of de contactpersoon van het wijkteam/CJG ingeschakeld worden.

Als leerkracht heb je wel de verplichting om alert te zijn op signalen van kindermishandeling en daar iets mee te doen. Dat is een professionele norm. In die aanpak staat een leerkracht niet alleen. Collega's binnen de school, uit de jeugdhulp en van Veilig Thuis kunnen de leerkracht daarbij steunen. Samen kunnen zij afwegen door wie en hoe het gesprek met ouders gevoerd kan worden, of er hulp voor het kind en/of de ouders in gang gezet kan worden, of een melding bij Veilig Thuis nodig is en wie dat het beste kan doen.

‘Wat is kindermishandeling?’

Kindermishandeling is elke vorm van bejegening die voor een kind bedreigend of gewelddadig is. Dat kan fysieke mishandeling zijn, maar ook emotionele of psychische mishandeling. Ook verwaarlozing en getuige zijn van huiselijk geweld vallen eronder. Kindermishandeling komt vaak

voor in huiselijke kring, door bijvoorbeeld de ouders of verzorgers. Ook andere volwassenen kunnen een kind mishandelen, bijvoorbeeld pedagogisch medewerkers van peuterspeelzalen, leraren of sporttrainers. Mishandeling hoeft niet met opzet te gebeuren. Het kan ook een uiting van machteloosheid zijn. Als ouders of verzorgers de zorg niet meer aankunnen, kan hun gedrag ontsporen, met mishandeling tot gevolg.

Verbetering meldcode

Vanaf 1 januari 2019 is de meldcode verbeterd en aangescherpt, vooral om signalen beter bij elkaar te brengen en te kunnen volgen. Om het geweld zo snel mogelijk te stoppen en de kans op herhaling zo klein mogelijk te maken, moeten professionals om het kind heen Veilig Thuis inzien als zij constateren dat er in hun ogen sprake is van ernstige mishandeling, ook als er hulp in het gezin is ingezet. Het doel van de aanscherping is dat slachtoffers eerder en beter in beeld komen én blijven bij Veilig Thuis. In de huidige meldcode melden professionals alleen als zij zelf inschatten dat het noodzakelijk is. Hierdoor worden signalen soms gemist en is er weinig uitwisseling van informatie van professionals die met dezelfde gezinnen werken. Professionals hebben vaak zelf niet de mogelijkheid vast te stellen of het geweld daadwerkelijk gestopt is of weer is opgelaaide: zij zijn kort betrokken bij een gezin of ze zien slechts een deel van de problematische gezinssituatie, omdat ze slechts een gezinslid kennen of omdat ze te weinig achtergrondinformatie hebben. Veilig Thuis brengt signalen over een langere periode en uit verschillende bronnen bijeen. Op deze manier kan Veilig Thuis beter monitoren of de veiligheid in het gezin op lange termijn verbetert.

De Voorwegschool heeft het handelingsprotocol ‘Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling’ opgesteld in 2023.

Inhoud

Nummer	Hoofdstuk	Deelonderwerpen	Pagina
	Voorwoord		2.
	Inhoud		4.
1.	De meldcode	• Meldnormen. • Situaties van onveiligheid. • Acute onveiligheid. • Structurele onveiligheid. • Disclosure. • Afwegingsvragen.	5.
2.	Taakfunctie omschrijving Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	• Rol. • Taken. • Functieomschrijving.	6.
3.	Afwegingskader	• Overzicht van wettelijk verplichte stappen. • Omschrijving van de stappen • Volgen en evalueren.	8.
4.	Instructie gebruik Kindcheck		13.
5.	Extra informatie	• Deskundigheid eerdergalteld geweld/ meisjesbesnijdenis. • Sexuele intimidatie in de school. • Informatie over meldrecht in relatie tot privacy en beroepsgeheim. • Verwijsindex risicojongeren. • Meer informatie. • Tips voor scholing.	14.
	Bijlages	• Definities meldnormen, acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure. • Toelichting werkzaamheden en contactgegevens Veilig Thuis.	16.

Hoofdstuk 1; De meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen.

Meldnormen: in welke situaties moeten professionals, zoals leraren, intern begeleiders en directeurs van een basisschool, melden?

Professionals moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

- In alle gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure;
- In alle andere gevallen waarin de professional meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- Wanneer een professional die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de professional altijd moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van (zie voor uitleg hieronder):

- Acute onveiligheid;
- Structurele onveiligheid;
- Disclosure (dat wil zeggen dat het kind/volwassene zelf aan geeft slachtoffer te zijn van mishandeling/verwaarlozing).

Acute onveiligheid

Een kind of leerling die in direct fysiek gevaar is, wiens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak), maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller van voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een professional zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure ofwel onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of

kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt. Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het afwegingskader (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee professionals bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Hoofdstuk 2; Taakfunctie omschrijving Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Rol

De aandachtsfunctionaris is een klankbord voor collega's en geeft ondersteuning aan collega's die een vermoeden hebben van kindermishandeling of huiselijk geweld. De aandachtsfunctionaris heeft vaak de regie bij zorgelijke situaties en is daarbij meestal ook contactpersoon voor externe partners. Daarnaast zorgt de aandachtsfunctionaris ervoor dat de meldcode in de organisatie wordt geïmplementeerd en geborgd. Op de Voorwegschool wordt deze taak ingevuld door de directie en de intern begeleider.

Taken

Het is belangrijk dat de aandachtsfunctionaris zich duidelijk profileert: wat kunnen collega's van deze persoon verwachten?

De taken van de aandachtsfunctionaris bestaan uit uitvoerende taken en beleidsmatige taken. Uitvoerende taken betreffen het ondersteunen, begeleiden, adviseren, motiveren en informeren van collega's die kindermishandeling of huiselijk geweld vermoeden.

Beleidsstaken betreffen vooral het invullen, bijstellen en evalueren van de meldcode, het informeren van collega's over ontwikkelingen, het geven of organiseren van scholing en het uitwerken van beleid over het zorgvuldig vastleggen en documenteren van de stappen van de meldcode.

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt de organisatie er zorg voor dat:

Hij/zij de volgende taken uitvoert:

- als Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) huiselijk geweld en kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- de sociale kaart in de meldcode invult;
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- (nieuwe) medewerkers instrueert over de werkwijze van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact opneemt met het Advies- en Meldpunt Kindermishandelingen/of het Steunpunt Huiselijk Geweld voor advies of melding;
- deelneemt aan het overleg welke zorg draagt voor zorg, begeleiding, behandeling of veiligheid van de cliënt;
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging;
- bijhouden van een registratie van (anonieme) gegevens over huiselijk geweld en kindermishandeling.

Hij/zij de uitvoerend medewerker begeleidt en ondersteunt in:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- meldt de verantwoordelijk leidinggevende bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de verantwoordelijk leidinggevende en/of Aandachtsfunctionaris bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit dit overleg, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- op zorgvuldige wijze verslag legt;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de verantwoordelijk leidinggevende en/of Aandachtsfunctionaris.

Hoofdstuk 3; Afwegingskader

Onderstaand figuur toont de vijf stappen uit de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die voor alle scholen van ons SWV van toepassing is. Ter ondersteuning van de beslissingen in stap 5 is in stappen 4 en 5 een afwegingskader toegevoegd.

Overzicht van wettelijk verplichte stappen:

1. In kaart brengen van signalen;
2. Vraag advies aan deskundigen;
3. Praat met ouders en/of leerling;
4. Weeg af en beslis;
5. Onderneem actie.

	Stappen in de meldcode	De ondersteuningsroute van scholen
Stap 1.	Signalen in kaart brengen.	<i>Observeren, signaleren en begeleiden.</i> Leerkracht begeleidt en observeert de leerling en signaleert belemmeringen in de ontwikkeling. Past zo nodig aanpak in de klas aan.
Stap 2.	Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis.	<i>Collegiale consultatie.</i> Leerkracht overlegt met collega's, intern begeleider of directeur; nagaan of zij dezelfde signalen en gedragingen waarnemen of meer informatie hebben. Eventueel in- en/of externe deskundigen anoniem raadplegen, zoals jeugdarts, schoolmaatschappelijk werker of Veilig Thuis. <i>Bespreken met ouders/leerling.</i>
Stap 3.	Gesprek met ouders/verzorgers/kind.	<i>Multidisciplinair overleg.</i> Professionals van school en jeugdhulp wegen de aard en ernst van signalen en schatten de risico's en ondersteuningsbehoeften in. Op grond van deze inschatting wordt een aanpak vastgesteld. Zo nodig worden aanvragen voor (integrale) arrangementen op school en thuis voorbereid. <i>Bespreken met ouders/leerling.</i>

	Stappen in de meldcode	De ondersteuningsroute van scholen
Stap 4.	Wegen van huiselijk geweld / kindermishandeling (met Afwegingskader); • Heb ik vermoeden van HGKM? • Vermoed ik acute of structurele onveiligheid?	<i>Uitvoering acties.</i> Uitvoeren van afgesproken acties, zoals nader onderzoek, ondersteuning op school en hulp voor leerling, ouders en leerkracht of melden bij Veilig Thuis. <i>Bespreken met ouders/leerling.</i>
Stap 5.	Beslissen (met Afwegingskader); • Melden bij Veilig thuis? • Is hulpverlening (ook) mogelijk?	<i>Volgen en evalueren.</i> Volgen van ontwikkeling kind en gezin, evalueren van gekozen aanpak en interventies, zo nodig bijstellen. Signaleren van eventuele knelpunten ten behoeve van beleidsadviezen. <i>Bespreken met ouders/leerling.</i>

Omschrijving van de stappen

Zoals in de inleiding beschreven is het de verantwoordelijkheid van de besturen c.q. scholen om de meldcode inhoudelijk uit te werken.

Hieronder een beschrijving hoe de stappen binnen ons Samenwerkingsverband en in de daaronder vallende besturen/scholen worden gezet en welke medewerkers welke rollen moeten vervullen.

Stap 1; Signalen in kaart brengen

Hoe worden de signalen in kaart gebracht?

- Hoe en wanneer wordt de Kindcheck ingezet?
- Wie documenteert/registreert, en waarin?
- Hoe wordt gehandeld bij signalen/vermoedens van eerdergerelateerd geweld?

Een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten en intern begeleiders is het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en dit met ouders bespreken. Dit kunnen signalen bij het kind zijn, maar ook bij de ouders. Vaak begint dat met een ‘niet pluis’ gevoel. Dan is niet meteen duidelijk wat de achterliggende oorzaak is van de signalen. Veel signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar ook te maken hebben met iets anders. Om de signalen beter te kunnen beoordelen is het belangrijk om ze te delen, zodat de aanpak goed gefundeerd is en de leerkracht er niet alleen voor staat.

Ook partners uit de jeugdhulp kunnen ondersteuning bieden bij deze gesprekken.

Als een onderwijsprofessional zich zorgen maakt op basis van oudersignalen, terwijl er geen kindsignalen zijn, geldt de Kindcheck.

Stap 2; Collegiale consultatie

- De signalen worden gedeeld met collega's, de aandachtfunctionaris of een jeugdhulppartner van de school.
- Ook kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis.

De leerkracht bespreekt de waargenomen signalen met een collega, de intern begeleider, de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling en/of de directeur. Die collega kan de leerkracht zijn waarbij de leerling het jaar daarvoor in de klas heeft gezeten, of de leerkracht van een broertje of zusje. De IB 'er kan de leerkracht adviseren of ondersteunen. Zo nodig kan de school de jeugdarts, (school)maatschappelijk werker of de contactpersoon van het wijkteam/CJG consulteren. In een aantal scholen is al een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aangesteld. De vernieuwde meldcode adviseert met klem om zo'n functionaris aan te stellen. De IB 'er of aandachtsfunctionaris kan bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling ook (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis.

Stap 3; Gesprek met betrokkene(-n) en kind

- Wie beslist er over wie er in gesprek gaat met de betrokkene(n)?
- Wie (indien van toepassing) het gesprek voert met de leerling?

In de landelijke basis-meldcode is pas bij stap 3 sprake van het 'gesprek met de cliënt'. In het basisonderwijs is die 'cliënt', naast het kind, ook altijd de ouder(s). Scholen hebben de opdracht om met ouders te spreken over de ontwikkeling van hun kind. Als de school vermoedens heeft van belemmeringen in die ontwikkeling, ook als die in de thuissituatie liggen, wordt dat met ouders besproken.

Dat gebeurt over het algemeen al eerder dan pas in stap 3. Scholen blijven gedurende het gehele traject ook in gesprek met het kind en de ouders. Om die reden komt 'in gesprek met ouders' bij elke stap in de ondersteuningsroute terug. Dat gesprek met ouders kan door de leerkracht gevoerd worden, maar ook door of samen met de intern begeleider, aandachtsfunctionaris, jeugdarts, jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker.

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld

- Hoe, wanneer en met wie wordt de risicotaxatie en/of de beoordeling van de veiligheidssituatie uitgevoerd, en hoe, wanneer en met wie worden de afwegingsvragen doorgelopen?
- Er wordt 'bij twijfel', altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis.
- Wie, indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, de melding bij Veilig Thuis doet.
- Hoe, indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, het gesprek met de ouders(-s) wordt voorbereid en gevoerd. Vermeld in dit gesprek ook dat er een registratie bij Veilig Thuis zal plaatsvinden.
- Bij deze stap zijn de volgende 'Vijf afwegingsvragen' verplicht:

Meldnormen	Stappen	Acties
	Afweging 1.	Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling? Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
Meldnorm 1	Afweging 2.	Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid? Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	Afweging 3.	Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstige) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
Meldnormen 2 en 3	Afweging 4.	Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
Meldnormen 2 en 3	Afweging 5.	Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Om het risico op kindermishandeling en de aard en ernst daarvan in te schatten worden de signalen van de leerkracht, het bij collega's ingewonnen advies en de informatie uit het gesprek met de ouders besproken.

Wanneer de signalen onduidelijk zijn, kan het multidisciplinair overleg (of ondersteuningsteam) van de school ingeschakeld worden. Daaraan nemen ook jeugdhulppartners van de school deel, zoals de jeugdverpleegkundige of jeugdarts, orthopedagoog, schoolmaatschappelijk werker of contactpersoon van het wijkteam/CJG. Ouders kunnen daarbij, indien mogelijk, ook aanwezig zijn. Daar kunnen de aard en de ernst van de signalen en de risico's voor het kind gezamenlijk afgewogen worden. De expertise en dossierinformatie van de school en de jeugdhulp kan daar gebundeld en optimaal benut worden.

Stap 5; Beslissen: melden bij Veilig Thuis en (ook) hulp organiseren

Als er na stap 1 t/m 4 nog steeds vermoedens bestaan van huiselijk geweld of kindermishandeling moet de school twee beslissingen nemen:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk? En:
2. Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Daarbij wordt het nieuwe Afwegingskader, met de vijf afwegingsvragen, benut. Bij vermoedens van acuut of structureel geweld is het noodzakelijk dat de school een melding doet bij Veilig Thuis.

Wanneer het multidisciplinair overleg is ingeschakeld kunnen die beslissingen daar genomen worden. Besloten wordt dan óf en door wie er gemeld wordt. Dat is op de Voorwegschool niet de leerkracht, maar de intern begeleider en de directeur, die gezamenlijk de functie van aandachtsfunctionaris bekleden, die melding doen. Het kan ook de jeugdarts, jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker zijn.

Vervolgens wordt beoordeeld of hulp bieden mogelijk is. Dan wordt een afgestemde aanpak vastgesteld, gericht op de veiligheid van het kind. Besproken wordt welke ondersteuning er op school nodig is voor het kind, welke handelingsadviezen er zijn voor de leerkracht en welke hulp geboden kan worden aan het kind en de ouders.

Bij een melding wordt met Veilig Thuis besproken wat de school en de jeugdhulp kunnen doen om de leerling en andere gezinsleden tegen het risico op kindermishandeling te beschermen.

Het bevoegd gezag (bestuur en directie) van de school moet altijd op de hoogte zijn als een melding wordt gedaan bij Veilig Thuis.

Het meldrecht van de Wet Meldcode gaat altijd vòòr de AVG. Dat betekent dat ook zonder toestemming van ouders gemeld kan worden.

Volgen en evalueren

De meldcode stopt na stap 5. Maar voor een school is het niet 'klaar' na een melding of het inzetten van hulp. De school heeft immers nog dagelijks te maken met het kind en vaak ook met de ouders. De school kan het kind ondersteunen bij het versterken van de beschermende factoren. Daarbij kunnen goede handelingsadviezen uit de hulpverlening of Veilig Thuis een waardevolle bijdrage leveren. 'De school is immers bij uitstek de instelling die het kind (en vaak ook de ouders) goed kan volgen en kan zien of de ingezette hulp effect heeft' De school kan

hierover contact houden met de contactpersoon van het wijkteam/CJG en/of Veilig Thuis en de aanpak en voortgang evalueren in het multidisciplinair overleg.

Hoofdstuk 4; Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De kindcheck vindt plaats in stap 1 van de Meldcode.

De Kindcheck geldt voor alle professionals die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen. Voor het onderwijs betekent dit de contacten tussen school/leerkrachten met ouders.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de school/leerkracht zich, vanwege de ernstige situatie van ouders, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een school/leerkracht meent dat er, vanwege de toestand van ouders, risico's zijn op

ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van die ouder. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïdepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarin de school/leerkracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Meer informatie over de Kindcheck: <https://www.augeo.nl/thema/kindcheck/materialen-kindcheck>

Hoofdstuk 5; Extra informatie

Deskundigheid gerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Bij vermoedens van eengerelateerd geweld in het gezin van de leerling: schakel een hulpverleningspartner via het CJG in. CJG bepaalt welke hulpverleners nodig is.

Sexuele intimidatie in de school

Naast de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling kent het onderwijs ook de meld- en aangifteplicht bij seksueel geweld en seksuele intimidatie binnen het onderwijs. Daarover gaat deze meldcode niet. Scholen hebben daarvoor een Klachtenregeling en daarbij passende voorzieningen en maatregelen.

Informatie over meldrecht in relatie tot privacy en beroepsgeheim

Bescherming van de privacy en (voor hulpverleners) het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een ouder is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Overigens hebben scholen geen beroepsgeheim. Desondanks zijn ze soms wel geheimhouders. Scholen hebben echter wel de mogelijkheid om zonder toestemming van ouders te melden bij Veilig Thuis. Het meldrecht gaat boven de AVG. Dat geldt voor Veilig Thuis en voor de Verwijsindex Risicjongeren (VIR).

NB. Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de school/leerkracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Verwijsindex risicjongeren

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicjongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

De Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is een landelijk hulpmiddel om onderlinge afstemming tussen professionals te versterken. De Verwijsindex is een systeem waarin hulpverleners en andere professionals de persoonsgegevens registreren van de jeugdigen en jongvolwassenen (tot 23 jaar) waarover zij zich zorgen maken. Deze registratie bevat geen inhoudelijke informatie, maar het wordt duidelijk welke andere hulpverlener zich mogelijk ook actief met de situatie van dit kind (jongere) bezig houdt.

Het geeft hulpverleners binnen verschillende organisaties inzicht in elkaars betrokkenheid bij een individuele jongere. Het gebruik van de verwijfsindex draagt bij aan effectiever samenwerken van hulpverleners en gemeenten.

- Door de meldingen in de VIR weten hulpverleners sneller of een kind bekend is bij een collega, zodat zij samen kunnen overleggen over de beste aanpak.
- Het gaat om ‘risicosignalen’: er moeten aanwijzingen zijn dat er echt iets aan de hand is.
- De regeling van de verwijfsindex is opgenomen in de nieuwe Jeugdwet.
- De VIR is wettelijk verplicht. Dat wil zeggen: dat er een VIR is. Het melden aan de VIR is niet verplicht.

Meer informatie

- Het basismodel van de meldcode is te vinden op: www.meldcode.nl
- Het afwegingskader voor het onderwijs bij de meldcode is te vinden op <https://www.huiselijkgeweld.nl/interventies/hulpverlening/afwegingskader-meldcode->
- Video en informatie over het nieuwe afwegingskader is te vinden op: <https://www.augeo.nl/meldcode/afwegingskader>.

Tips voor scholing

- Online cursussen over signaleren en de meldcode voor het primair onderwijs: <https://www.augeo.nl/nl-nl/lidmaatschappen/onderwijs/primair-onderwijs/inhoud-lidmaatschap>
- Trainingsprogramma voor basisscholen: <https://www.veiligheid.nl/kinderen-professionals/scholen/sym>
- Trainingen en workshops communiceren met kinderen en ouders: <https://academiepratenmetkinderen.nl/aanbod/>
- Voor het vinden van trainers zie: <https://www.trainershuiselijkgeweld.nl/>
- Trainingen voor aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling: <https://lvak.nl/trainingen/>

Bijlagen.

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs.

Algemene meldnormen (leidende principes ten behoeve van afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	IN alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

	Acute onveiligheid
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

	Acute onveiligheid
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling heeft; • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe; • Poging tot verwurging; • Wapengebruik; • Geweld tijdens de zwangerschap; • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar; • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking); • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot +100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel; • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt; • Vrijheidsbeperkende maatregelen voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn; • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs; • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling; • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene; • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken; • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

	Structurele onveiligheid
Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situatie of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.

	Structurele onveiligheid
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarige structureel ingeperkt worden; • Ernstige verwaarlozing die voor jong opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken; • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben; • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld; • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden; • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurig stalking in partnerrelaties; • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken; • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

	Disclosure
Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een professional om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eerge relateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de professional, Veilig Thuis en het slachtoffer

Veilig thuis

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn regionale organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies. Veilig Thuis is er voor iedereen, jong en oud, die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, ook aan professionals. Veilig Thuis biedt de helpende hand, doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Veilig Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Mét of zonder elkaar.

Wil je advies en hulp voor de ander en/of voor jezelf? Je kunt je vragen stellen of je hart luchten. Je krijgt een hulpverlener aan de lijn, die aandachtig naar je verhaal luistert. Deze hulpverlener zet alles voor je op een rij, beantwoordt je vragen en geeft je advies. Ook kijkt de hulpverlener samen met jou welke professionele hulp er nodig is. Als je wilt, kun je anoniem blijven.

Veilig Thuis in de buurt

Overall in Nederland zijn Veilig Thuis organisaties. Om de dichtstbijzijnde Veilig Thuis bij jou in de buurt gemakkelijk te vinden, kun je op internet op de regio klikken waar je hulp en advies zoekt. Voor Heemstede is dat:

Veilig Thuis Kennemerland

Postadres:

Postbus 5514

2000 GM Haarlem

Telefoon:

0800-2000 (gratis, 24/7) voor informatie, advies en meldingen.

Voor overige vragen 088 8006200.

Als je belt, wordt je gevraagd om je plaatsnaam in te spreken. Daarmee kom je vanzelf terecht bij het Steunpunt bij jou in de buurt. Is er direct gevaar? Aarzel dan niet en bel 112. Als je belt, wordt niet naar je naam gevraagd. Ook wordt er niets gedaan zonder dat je dat wilt. De hulpverleners zijn er om je te helpen. Als je wilt dat er actie wordt ondernomen, is jouw toestemming nodig om gegevens aan andere hulpverleners en de politie door te geven.

Situatie acuut of onveilig?

Neem direct contact op met de politie.

Politie algemeen alarmnummer bij acute nood 112 .

Politie als er geen spoed is 0900 88 44 .